

DANSK

Delmål for fagene generelt.

Al vores undervisning hviler på de i "Principper for skole & undervisning" beskrevne områder (- metoder, materialevalg, evaluering og elevens personlige alsidige udvikling), og de fagfaglige delmål for fagene skal altså læses i sammenhæng med det.

Når vi forbereder et nyt emne eller område vælger vi de metoder, materialer og evalueringsformer, der egner sig bedst til forløbet.

Udviklingen i fagene

I vores system er progressiviteten lineær for elevernes vedkommende, men idet vi underviser tre klassetrin på én gang er vores opbygning af undervisningen det ikke nødvendigvis. Vi har tre år til at sikre, at eleverne kommer igennem det, der svarer til delmålene i fagene. Det er herudfra vi planlægger.

Dansk

Vi underviser i dansk fra 1. – 9. klasse.

Formål

Formålet med undervisningen i faget dansk er at fremme deres oplevelse af sproget som en kilde til udvikling af personlig og kulturel identitet, der bygger på æstetisk, etisk og historisk forståelse.

Undervisningen skal fremme elevernes lyst til at bruge sproget personligt og alsidigt i samspil med andre. Eleverne skal styrke deres bevidsthed om sproget og udvikle en åben og analytisk indstilling til deres egen tids og andre perioders udtryksformer, samt det nordiske sprog- og kulturfællesskab. De skal opnå udtryks- og læseglæde og øge deres indlevelse og indsigt i litteratur, fiktion og andre udtryksformer. Undervisningen skal tale

til elevernes lyst, fantasi og engagement, så de finder glæde ved at udtrykke sig både skriftligt og mundtligt.

Delmål for faget

Vi deler dansk i 4 faglige områder:

Det talte sprog

Det skrevne sprog – læse

Det skrevne sprog – skrive

Sprog, litteratur og kommunikation

Efter 3. klassetrin:

Det talte sprog:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge talesproget i samtale, samarbejde og fremlægning.
- fortælle hvad de er optagede af
- udtrykke sig i genrer som referat, fortælling, oplæsning og drama
- tale med om kropssprog og stemme som udtryksmiddel
- lytte aktivt

Det skrevne sprog:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- læse ukendte, lette og alderssvarende tekster uden hjælp både fag- og skønlitteratur
- vise et sikkert kendskab til bogstavernes form, lyd og kombinationer
- bruge forskellige elementære læsestrategier
- læse forberedte tekststykker op, herunder eventyr, sagn, rim og remser
- lytte til andres oplæsning af tekster
- gengive tekster i dramatisk form

- læse med forståelse og genfortælle handlingen i en tekst

Det skrevne sprog – skrive:

- Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at
- Skrive i enkle fiktive genrer som historie og eventyr
- Skrive enkle tekster om egne oplevelser samt skrive ud fra fantasi, billeder og læste tekster
- Skrive berettende
 - Skrive kronologisk
 - Stave til lydrette og hyppige ord i egne tekster
 - Navngive dokument, bruge overskrift og skrive brødtekst
 - Skrive de små og store trykbogstaver i håndskrift
 - Skrive på computer
 - Lytte til andres tekster og læse egne tekster op i mindre grupper
 - Forholde sig skriftligt ved at tegne og skrive logbog og beskeder.

Sprog, litteratur og kommunikation:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge sproget som middel til konfliktløsning, underholdning og formidling af viden og være opmærksomme på sprogets historiske/poetiske funktion
- tale med om samspillet mellem sprog, genre, indhold og situation
- være opmærksomme på sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i deres egne og andres tekster
- kende til enkle sproglige virkemidler
- vide at sproget er opbygget af ord, sætninger, og at der er forskellige ordklasser
- vide at der er forskel på det talte og det skrevne sprog
- vide at tekster fra gamle dage kan være forskellige fra vores tids tekster
- forstå at tekster og andre udtryksformer kan udtrykke holdninger og værdier
- samtale om tekster og andre udtryksformer ud fra deres umiddelbare oplevelser og forståelse

- kende forskellen mellem fiktion og ikke-fiktion
- tale med om hovedindhold, tid, sted og handling i tekster og andre udtryksformer
- udtrykke sig i enkle produktioner med billeder, lyd, tekst samt i dramatisk form
- finde information i forskellige medier

Efter 6. klasses trin:

Det talte sprog:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge talesproget forståeligt og klart i fortælling samt samtale, samarbejde, diskussion, fremlæggelse og formidling
- udtrykke sig mundtligt i genrer som referat, kommentar, argumentation, debat, information, fortælling, oplæsning, interview og drama
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i sammenhængende mundtlig form
- bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre
- bruge hjælpemidler, der støtter kommunikationen, bl.a. stikord, plancher mm.
- Lytte aktivt til bl.a. eventyr, sagn, myter, sange, salmer og følge op men analytiske og vurderende spørgsmål
- Fungere som mødeleder, der styrer og konkluderer i en mindre forsamling
- Forstå lette norske og svenske tekster og andre udtryksformer og kende til nogle ligheder og forskelle mellem nabosprogene

Det skrevne sprog – læse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- læse sikkert med passende hastighed i både skønlitterær og faglig læsning

- bruge forskellige læsemåder – oversigtslæse, punktlæse og nærlæse
- fastholde det væsentlige i en tekst ved hjælp af understregning, referat og resumé
- læse op og gengive egne og andres tekster i dramatisk form
- læse lette norske og svenske tekster

Det skrevne sprog – skrive:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- skrive i fiktive og ikke fiktive genrer
- skrive sammenhængende om oplevelser, erfaring, fantasi, viden og følelser
- skrive refererende, beskrivende, berettende, kommenterende og argumenterende
- indsamle stof og disponere et indhold samt skrive fra idé til færdig tekst
- brude substantiver, verber, adjektiver og pronominer i korrekt bøjningsform i egne tekster og bruge regler for sammensætninger
- bruge ordbogens opslagsdel samt stavekontrol og autokorrektur på computer
- bruge nyt afsnit, sætte punktum, spørgsmålstegn og komma samt markere replikker i egne tekster
- bruge illustrerende billeder i egne tekster
- skrive en sammenbundet, letlæselig brugsskrift med passende hastighed
- skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- give respons på andres tekster og modtage respons på egne tekster efter vejledning
- bruge skrivning bevidst som hjælpemiddel i andres sammenhænge som logbog, hurtigskrivning og notater.

Sprog, litteratur og kommunikation:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge sproget som middel til konfliktløsning, argumentation, underholdning, formidling af viden og have viden om sprogets poetiske funktion

- udtrykke viden om samspillet mellem sprog, genre, indhold og situation
- vise indsigt i sprog, sprogbrug og sprogrigtighed i deres egne og andres tekster
- kende betydningen af sproglige virkemidler
- kende forskelle og ligheder mellem det talte sprog og det skrevne sprog
- kende til litteraturens foranderlighed gennem tiderne
- finde udtryk for værdier både i andres udsagn og i tekster og andre udtryksformer, f.eks. levende billeder
- fortolke, perspektivere og forholde sig til tekster samt andre udtryksformer ud fra umiddelbar oplevelse og begyndende analytisk forståelse i samspil med andre
- kende forskellige genrer inden for fiktion og ikke-fiktion
- gøre rede for genre, hovedindhold, kommunikation, komposition, fortælleforhold, fremstillingsform og temaer i tekster og andre udtryksformer i samspil med andre
- udtrykke sig i drama, billeder, lyd og tekst i forskelligartede produktioner
- søge information på forskellige måder samt forholde sig til resultaterne

Efter 9. klasses trin:

Det talte sprog:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- bruge talesproget forståeligt, klart og varieret i samtale, samarbejde og diskussion
- vælge den mundtlige genre, der passer bedst til situationen
- fremlægge og formidle stof med indsigt i, hvilken form der passer til situationen, og hvilke hjælpemidler der bedst støtter hensigten
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- bruge kropssprog og stemme som udtryksmiddel afpasset efter genre og kommunikationssituation
- bruge hjælpemidler, der støtter kommunikationen og gøre sig fri af manuskript

- lytte aktivt og forholde sig åbent, analytisk og vurderende til andres mundtlige fremstilling
- fungere som mødeleder, der styrer og konkluderer
- forstå norsk og svensk i store træk og have kendskab til ligheder og forskelle mellem nabosprogene

Det skrevne sprog – læse:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- læse sikkert og hurtigt med forståelse og indlevelse
- benytte varierende læsemåder afpasset efter formålet, genre og medie
- fastholde det væsentlige af det læste i mundtlig og skriftlig form
- forholde sig åbent og analytisk til tekster fra forskelligartede medier
- opnå og vise indsigt i forskelligartede teksters og teksttypers egenart og virkemidler
- forstå og bruge forskellige trykte og elektroniske kildetyper (tekster, billeder og lyd)
- målrettet og kritisk, herunder udvælge, bearbejde og sammenfatte det væsentlige i teksten i forhold til læseformål.
- læse norske og svenske tekster med forståelse.

Det skrevne sprog – skrive:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- skrive forståeligt, klart og varieret i en form der passer til situationen
- udtrykke fantasi, følelser, tanker, erfaringer og viden i en sammenhængende og disponeret form
- anvende og forholde sig til korrekt sprog, retstavning, og tegnsætning i egne og andres tekster
- styre skriveprocessen fra idé til færdig tekst
- anvende layout så tekst og billeder understøtter kommunikationen

- skrive en læselig, personlig, rytmisk håndskrift med passende hastighed og skrive på computer med hensigtsmæssig skriveteknik
- indgå i dialog om egne og andres skriftlige fremstillinger
- bruge informationsteknologi til at organisere, tydeliggøre og præsentere information til en bestemt målgruppe
- fastholde det væsentlige af det de læser, hører og ser.

Sprog, litteratur og kommunikation:

Undervisningen skal lede frem mod, at eleverne har tilegnet sig kundskaber og færdigheder, der sætter dem i stand til at

- gøre rede for sproget som handlemulighed og anvende det i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om sprog og sprogbrug, bevidsthed og viden om sprogformer, sproglig stil og korrekthed samt om sprogets virkemidler, funktion og opbygning
- have indsigt i sprog, tekster og forskelligartede mediers æstetik og gøre rede for samspillet mellem sprog, indhold, genre og situation
- tilegne sig kundskaber om dansk litteratur og kulturel tradition og udvikling
- gære rede for og vurdere etiske, æstetiske og historiske aspekter i tekster og andre udtryksformer
- fortolke, vurdere etiske, æstetiske og historiske aspekter i tekster og andre udtryksformer
- fortolke, vurdere og perspektivere ældre og nyere dans og udenlandsk litteratur samt sagprosa og andre udtryksformer på baggrund af såvel umiddelbar oplevelse som analytisk fordybelse
- gøre rede for litterære genrer, fremstillingsformer, fortælleknikker og virkemidler og anvende dem i en form, der passer til situationen
- tilegne sig kundskaber om trykte og elektroniske medier, billedkunst, film, drama og udtryksformers sprog og æstetik
- anvende informationsteknologi til lyd og billedforløb i fiktive og ikke-fiktive udtryksformer og multimedier i en form, der passer til situationen
- søge forskellig slags information og anvende den bevidst i en passende form

